Curs universitar

Anamaria Groza

Uniunea Europeană
Drept instituțional

Editura C.H. Beck

III 24860

Anamaria Groza

Uniunea Europeană
Drept instituțional

C - 282270

282270
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2

Editura C.H. Beck
București 2008

Cuprins

Abrevieri ..... **XI**

Introducere: Comunitățile Europene 1
I. Instituire 1
II. Evoluție 11

Partea I. Uniunea Europeană – o construcție deschisă **23**

Capitolul I. Fundament juridic 24
Secțiunea 1. Tratatul de la Maastricht 24
§1. Preliminarii 25
§2. Aport 30
2.1. Uniunea Europeană 31
2.2. „Pilonii" 34
Secțiunea a 2-a. Tratatul de la Amsterdam 43
§1. Comunitățile Europene 44
§2. Politica externă și de securitate comună 47
§3. Justiția și afacerile interne 49
§4. Cooperarea consolidată 52
Secțiunea a 3-a. Tratatul de la Nisa 55
§1. Reforma instituțională 56
§2. Cooperarea consolidată 60
§3. Drepturile fundamentale 61
Secțiunea a 4-a. Tratatul de la Lisabona 63
§1. Aspecte generale 65
§2. Reforma instituțională 67
§3. Acțiunea exterioară și politica externă și de securitate comună 70
§4. Un spațiu de libertate, securitate și justiție 73

Capitolul II. Elemente constitutive 77
Secțiunea 1. Carta „constituțională" 77
Secțiunea a 2-a. Natura juridică 81
§1. Uniunea Europeană – subiect de drept 81
§2. Uniunea Europeană – un subiect de drept dificil de definit 85
Secțiunea a 3-a. O Uniune a statelor și a cetățenilor 92
§1. O Uniune a statelor 92
1.1. Aderarea 93
1.2. Suspendarea 98
1.3. Retragerea 100
1.4. Cooperarea loială și regimul lingvistic 102
1.5. Extinderile succesive și integrarea diferențiată 106

§2. O Uniunea a cetățenilor 111
2.1. Cetățenia europeană 111
2.2. Emergența drepturilor fundamentale 125
2.3. Rolul Parlamentului European şi al Parlamentelor naționale 132
2.4. Societatea civilă europeană 136
Secțiunea a 4-a. Competențe 140
§1. Tipuri de competențe 142
1.1. Competențe de reglementare (principale) şi competențe complementare 142
1.2. Competențe de control şi competențe de acțiune 145
1.3. Competențe de tip internațional şi competențe de tip statal 146
1.4. Competențe exclusive şi competențe concurente 147
1.5. Competențe specifice pilonilor de cooperare 149
1.6. Competențe externe 150
§2. Principii 153
2.1. Principiul atribuirii de competențe 154
2.2. Principiul subsidiarității 157
2.3. Principiul proporționalității 164
Secțiunea a 5-a. Buget 166
§1. Structură 168
1.1. Resursele proprii 169
1.2. Cheltuieli 174
1.3. Perspective 2007-2013 176
§2. O multitudine de surse juridice formale 179
§3. Principii generale 182
§4. Adoptarea bugetului 184
§5. Executarea bugetului. Controlul executării bugetului 188

Partea a II-a. Sistem instituțional şi proceduri decizionale 193

Capitolul I. Instituțiile 199
Secțiunea 1. Parlamentul 200
§1. Alegerile directe şi legitimitatea politică 201
§2. Organizare şi funcționare 206
§3. Competențe 213
3.1. Competențe de control politic 214
3.2. Competențe legislative şi proceduri decizionale 218
Secțiunea a 2-a. Consiliul European 225
§1. Profilul unei instituții aparte 226
§2. Alcătuire, reuniuni, competențe 228
§3. Aportul Tratatului de la Lisabona 231
Secțiunea a 3-a. Consiliul 233
§1. Structură 234
§2. Funcționare 238
§3. Competențe 246

Secțiunea a 4-a. Comisia 251
§1. Alcătuire 252
§2. Funcționare 260
§3. Competențe 262
Secțiunea a 5-a. Jurisdicția 271
§1. Curtea de justiție 276
1.1. Alcătuire 276
1.2. Funcționare 284
1.3. Procedură 285
1.4. Competențe 292
§2. Tribunalul de primă instanță 296
§3. Camerele jurisdicționale 299
§4. Contencios 299
4.1. Contenciosul specific unei instanțe administrative 300
4.2. Contenciosul privind lipsurile statelor 305
4.3. Contenciosul de plină jurisdicție 307
4.4. Recursurile în interpretarea și aprecierea validității (contenciosul prejudicial) 309
Secțiunea a 6-a. Sistemul European al Băncilor Centrale și Banca Centrală Europeană 313
Secțiunea a 7-a. Curtea de Conturi 319

Capitolul II. Organe complementare și subsidiare 323
Secțiunea 1. Comitetul Economic și Social 324
Secțiunea a 2-a. Comitetul Regiunilor 327
Secțiunea a 3-a. Mediatorul European 329
Secțiunea a 4-a. Banca Europeană de Investiții 331
Secțiunea a 5-a. Organele subsidiare 333

Partea a III-a. Ordinea juridică 337

Capitolul I. Izvoare 342
Secțiunea 1. Dreptul primar 342
§1. Tratatele 343
§2. Principiile generale ale dreptului 348
Secțiunea a 2-a. Dreptul convențional 351
Secțiunea a 3-a. Dreptul derivat 353
§1. Actele „tipice" 354
§2. Actele „atipice" 360
§3. Actele specifice cooperării interguvernamentale 361
Secțiunea a 4-a. Jurisprudența 363

Capitolul II. Efecte 365
Secțiunea 1. Aplicarea imediată 366
Secțiunea a 2-a. Principiul priorității 367
Secțiunea a 3-a. Efectul direct 376

§1. Un concept unitar 376
§2. O intensitate variabilă 379
Secțiunea a 4-a. Corelarea principiilor privind efectele dreptului comunitar 383
Bibliografie 385
Contents 403
Table des matières 408